

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

19. september 2013

Høring – forslag til endring i forskrift om dødsdefinisjonen i relasjon til lov om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m.

Innledningsvis vil vi takke for den tilsendte høring vedr endringer i forskriften om dødsdefinisjonen, med høringsbrev datert 20. juni 2013.

Det er konstatert de senere år at donorsykehus har falt fra pga bortfall av muligheten til å foreta de undersøkelser som kreves for å stadfeste død iht dagens lovverk (Cerebral Angiografi). Likeledes at det fryktes at flere sykehus vil falle fra som donorsykehus i fremtiden av samme årsak. Vi forstår det også slik at både investering i maskiner samt utdanning av nødvendig personell vil avta i tiden fremover, da denne type kompetanse og maskinvare kun er nødvendig for et meget lite område.

Stiftelsen Organdonasjon frykter denne utviklingen. Nærhet til donorsykehus er avgjørende for å best mulig utnytte det donorpotensialet vi har og øke andelen organer for transplantasjoner. Bevisstheten rundt og ”eierskapet” til virksomheten organdonasjon på det enkelte sykehus, vil kunne bli svekket hvis sykehuset ikke lenger kvalifiserer som donorsykehus. Større avstander til donorsykehus vil ikke bare være en medisinsk utfordring, men også en stor påkjenning for pårørende, og vi frykter å miste donorer underveis.

På den andre siden har begrepet Cerebral Angiografi, som med sikkerhet bekrefter død, vært et godt argument i kommunikasjonen om temaet. Det er kjent at befolkningen kan frykte om donor virkelig er død. Man hører om pasienter som skulle bli donor, men som våknet igjen (komapasienter) og man vet også fra forskningsmaterialer at pårørende kan anse den endelige død først etter organuttaket. Begrepet død er vanskelig å kommunisere, og Cerebral Angiografi har vært et trygt og godt begrep i denne kommunikasjonen.

Vi ser imidlertid ikke at en endring fra Cerebral Angiografi til andre trygge måter å stadfeste død, vil være noe problem såfremt vi fortsatt kan si at man med sikkerhet bekrefter død ved å påvise opphør av blodsirkulasjon til hjernen. Slik vil kommunikasjonen bli den samme. Man vil også kunne opprettholde en god andel donorsykehus.

Det er imidlertid helt avgjørende at alternative metoder er tilnærmet like gode. Et uheldig hendelsesforløp i så måte, ville kunne skade virksomheten enormt, noe vi ikke under noen omstendigheter kan risikere. Derfor må metodene for stadfestelse av død være trygge.

Vi har forstått det slik at Norge i dag har blant verdens strengeste krav til å stadfeste død. Vi er overbevist om at dette har vært en vesentlig grunn til at Norges befolkning i dag er svært trygge på temaet og at vi er forskånet for etiske debatter. Vi kan bare se til våre naboland, som har en langt lavere donasjonsrate enn oss. De etiske aspektene rundt donasjon, usikkerheten om død osv har der vært debattert, og svekket donasjonstilviljen.

Den måten våre naboland kommuniserer temaet på (og også flere andre europeiske land) er med på å demme opp om en usikkerhet. ”Ja, nei, vet ikke” eller mer desperate uttrykk som at når ulykken først er ute, er det for sent. Denne desperasjonen og tvilen kan underbygge frykten for at organdonasjon er noe utrygt. Utrygghet om begrepet død i donasjonssammenheng, er med på å skape usikkerhet.

Høringsforslaget er knyttet opp mot en del medisinske begreper som Stiftelsen Organdonasjon ikke er kompetent til å vurdere eller kommentere. Vår konklusjon vil kun være av samfunnsmessig karakter, det være seg utnyttelse av donorpotensialet, ivaretagelse av pårørende og hvordan stadfestelse av død kan kommuniseres.

- Vi vil anbefale at det åpnes for andre metoder enn Cerebral Angiografi, metoder som kan gjennomføres på alle sykehus som er beredt til å ta i mot en donor, og slik opprettholde nok donorsykehus. Slik vil donorpotensialet utnyttes best mulig og pårørende vil skånes.
- Vi vil videre sterkt understreke viktigheten av at disse alternative metodene er gode nok, og at man på grunnlag av lovverk kan si at døden bekreftes med sikkerhet ved å påvise opphør av blodsirkulasjon til hjernen

Med vennlig hilsen
Stiftelsen Organdonasjon

Hege Lundin Kuhle
daglig leder

Gisle Nødtvedt
styreleder